

BUAB

Avrupa Birliği Uygulama ve
Araştırma Merkezi

BÜAB AVRUPA BİRLİĞİ BÜLTENİ

Sayı: 115 12-18 Eylül 2022

Derleyenler: Prof. Dr. Armağan GÖZKAMAN, Arş. Gör. Melek Özlem AYAS, Arş. Gör. Aykut KARAKUŞ

1. AB'DEN KIRIM VE SİVASTOPOL AÇIKLAMASI

Avrupa Dış Eylem Servisi Sözcüsü Peter Stano, Rusya'nın yasadışı ilhak ettiği Kırım ve Sivastopol şehrinde yapılan yerel seçimler ilgili bir açıklamada bulundu. AB'nin Kırım'da yapılan seçimleri ve sonuçlarını tanımadığını duyuran Sözcü, Kırım'ın Rusya Federasyonu tarafından yasadışı ilhak edilmesini uluslararası hukukun ihlali olarak değerlendirdi. Sözcü ayrıca AB'nin, Ukrayna'nın uluslararası kabul görmüş sınırları içinde toprak bütünlüğüne ve egemenliğine saygı duymaya devam edeceğini sözlerine ekledi.

Avrupa Dış Eylem Servisi, 12 Eylül 2022

Kuwait News Agency, 12 Eylül 2022

European External Action Service, (12.09.2022) "Russia: Statement by the Spokesperson on regional elections and their non-applicability to the territories of Ukraine". Erişim adresi: https://www.eeas.europa.eu/eeas/russia-statement-spokesperson-regional-elections-and-their-non-applicability-territories_en

Kuwait News Agency, (12.09.2022) "EU rejects elections in Crimea as "illegal". Erişim adresi: <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3052785&language=en>

Derleyen: Arş. Gör. Aykut KARAKUŞ

2. BM'DEN AB'YE ÇAĞRI: FOSİL YAKITLARA DÖNMEYİN

Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Yüksek Komiser Vekili Nada el-Naşı, Avrupa Birliği üyesi devletlerin fosil yakıt teminine yönelik yatırım kararlarını eleştirdi. Enerji fiyatlarında Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırısından kaynaklanan artış nedeniyle AB'nin fosil yakıtlara yönelmesini "anlaşılabilir" gören el-Naşı, AB'yi ve AB başkentlerini "fosil yakıt altyapısı oluşturmanın uzun vadeli sonuçlarını düşünmeye" çağırđı. Vekil Komisere göre

küresel iklim değişikliğiyle mücadelede enerji verimliliği projelerini ve yenilenebilir enerjilerin gelişimini hızlandırmak gerekiyor.

El-Naşi'nin konuşmasında tüm devletleri kapsayan öneriler de yer aldı. Bir sonraki taraflar konferansında (COP27) iklim değişikliği nedeniyle yaşanan kayıpların ve ortaya çıkan zararın boyutlarının değerlendirilmesi, bu öneriler arasında yer alıyor. Yüksek Komiser Vekili, iklim değişikliği ile mücadelenin mali boyutuna da değinerek, geçmiş yıllarda verilen taahhütlerin yerine getirilmesi ve yeni hedefler konulması için çaba gösterilmesi gerektiğini vurguladı.

Birleşmiş Milletler, 12 Eylül 2022

Nations Unies, (12.09.2022) "A Genève, l'ONU appelle l'Union européenne à éviter un retour aux énergies fossiles". Erişim adresi: <https://news.un.org/fr/story/2022/09/1126831>

Derleyen: Prof. Dr. Armağan GÖZKAMAN

3. AB'DEN, ERMENİSTAN VE AZERBAYCAN AÇIKLAMASI

AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, Ermenistan ve Azerbaycan sınırında gerçekleşen silahlı çatışmalar ile ilgili bir açıklamada bulundu. Çatışmaların durdurulması ve müzakere sürecinin yeniden başlatılması için çağrıda bulunan Yüksek Temsilci, tarafları ateşkes yapmaya davet etti. Yüksek Temsilci ayrıca AB'nin, müreffeh ve barış içinde bir Güney Kafkasya hedefine ulaşılmasına yardımcı olmak amacıyla Ermenistan ve Azerbaycan için arabuluculuk faaliyetlerine devam etmeye kararlı olduklarını sözlerine ekledi.

Avrupa Dış Eylem Servisi, 13 Eylül 2022

Aljazeera, 13 Eylül 2022

European External Action Service, (13.09.2022) "Armenia/Azerbaijan: Statement by High Representative/Vice-President Josep Borell on the military escalation". Erişim adresi: https://www.eeas.europa.eu/eeas/armeniaazerbaijan-statement-high-representativevice-president-josep-borell-military-escalation_en

Aljazeera, (13.09.2022) "Death toll in Azerbaijan-Armenia border clashes rises". Erişim adresi: <https://www.aljazeera.com/news/2022/9/15/azerbaijan-says-71-soldiers-killed-in-armenia-border-clashes>

Derleyen: Arş. Gör. Aykut KARAKUŞ

4. AB, UKRAYNA'YI TAKDİR ETTİ

AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, Rusya'nın Ukrayna'yı haksız işgali ve güncel gelişmeleri değerlendirdi. Rusya'nın tutumuyla ilgili Ukrayna Dışişleri Bakanı Dmytro Kuleba ile görüşüğünü ifade eden Yüksek Temsilci, görüşmede Ukrayna toprak bütünlüğünü savunma kararlılığını teyit ettiklerini, ayrıca Ukrayna'nın başlattığı son karşı taarruzu ve başarısını takdir ettiğini belirtti. Ukrayna topraklarının bazı bölgelerini tekrar ele geçiren Ukrayna halkını ve askerlerini cesaretinden dolayı tebrik eden Yüksek Temsilci, AB'nin gerekli askeri ve siyasi desteği vermeye hazır olduğunu sözlerine ekledi.

Avrupa Dış Eylem Servisi, 13 Eylül 2022

Aljazeera, 13 Eylül 2022

European External Action Service, (13.09.2022) “Ukraine: High Representative Borrell discussed with Foreign Minister recent developments on Russia’s war against Ukraine”. Erişim adresi: https://www.eeas.europa.eu/eeas/ukraine-high-representative-borrell-discussed-foreign-minister-recent-developments-russia%E2%80%99s_en

Aljazeera, (13.09.2022) “Ukraine latest updates: Scholz urges Putin to withdraw troops”. Erişim adresi: <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2022/9/13/russia-ukraine-live-news-zelenskyy-calls-for-more-western-arms>

Derleyen: Arş. Gör. Aykut KARAKUŞ

5. AB’DEN TAYVAN AÇIKLAMASI

AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, Avrupa Parlamentosunda Tayvan ile ilgili bir açıklamada bulundu. Avrupa sınırları, Orta Doğu ve Tayvan Boğazı’nın dünyanın en zorlu üç bölgesi olduğuna dikkat çeken Yüksek Temsilci, ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi’nin Tayvan ziyaretine yönelik Pekin’in tepkisinin kendileri için sürpriz olmadığını, bunu beklediklerini belirtti. Yüksek Temsilci Çin’in Tayvan’a karşı tutumunu sertleştirdiğini, askeri tatbikatlar ve çeşitli araçlar ile gerilimi arttırdığını sözlerine ekledi. Yüksek Temsilci ayrıca AB’nin Tayvan Boğazı’nda barışı, istikrarı ve statükoyu korumak, bölgenin güvenliği ve refahını arttırmak için faaliyetlerine devam edeceğini duyurdu.

Avrupa Dış Eylem Servisi, 13 Eylül 2022

European External Action Service, (13.09.2022) “Taiwan: Remarks by High Representative/Vice-President Josep Borrell at the EP debate on the recent developments”. Erişim adresi: https://www.eeas.europa.eu/eeas/taiwan-remarks-high-representativevice-president-josep-borrell-ep-debate-recent-developments_en

Derleyen: Arş. Gör. Aykut KARAKUŞ

6. AVRUPA ADALET DİVANINDAN “GOOGLE” KARARI

Avrupa Adalet Divanından Amerikan teknoloji devi Google ile ilgili bir karar geldi. Avrupa Komisyonu 2018 yılında, Android işletim sistemini kullanarak piyasadaki hakim konumunu suistimal ettiği gerekçesiyle Google firmasına 4,34 milyar avroluk bir para cezası vermiş ve Google konuyu Avrupa Adalet Divanına taşımıştı. Avrupa Adalet Divanı 14 Eylül Çarşamba günü Google’a verilen cezayı yerinde buldu. Konuyla ilgili yapılan açıklamada, Komisyon’un, Google firmasının piyasadaki baskın konumunu pekiştirmek için Android işletim sistemini kullanan mobil cihaz üreticilerine ve mobil ağ operatörlerine kanunsuz kısıtlamalar getirdiğine ilişkin kararının büyük ölçüde onadığı ilan edildi. Avrupa Adalet Divanının kararına göre Google 4,125 milyar avro tutarında bir ceza ödeyecek.

Le Soir, 14 Eylül 2022

Le Soir, (14.09.2022) “La Cour de justice de l’Union européenne condamne Google à une amende monstre de 4,125 milliards d’euros”. Erişim adresi: <https://www.lesoir.be/465351/article/2022-09-14/la-cour-de-justice-de-lunion-europeenne-condamne-google-une-amende-monstre-de>

Derleyen: Arş. Gör. Melek Özlem AYAS

7. VON DER LEYEN, AP’DE “BİRLİĞİN DURUMU” HAKKINDA KONUŞTU

Birliğin Durumu”, Avrupa Komisyonu başkanları tarafından her yıl düzenli olarak Eylül ayında Avrupa Parlamentosunda verilen bir bilgilendirme etkinliği olarak nitelendirilebilir. Enerji sektörü, von der Leyen’in bu yılki oturumda odaklandığı konulardan birini oluşturdu. Birliğin üye devletlere toplam elektrik tüketimini azaltmak için çeşitli tedbirler önerdiğine dikkat çeken Komisyon Başkanı, Avrupa Yeşil Anlaşması ile bağlantılı olarak bir Avrupa Hidrojen Bankası’nın kurulduğunu da duyurdu.

Ursula von der Leyen ayrıca Batı Balkanlar, Ukrayna, Moldova ve Gürcistan’ı “Avrupa ailesinin bir parçası” olarak değerlendirdi. “Birçoğumuz demokrasiyi çok uzun süre boyunca hafife aldık” diyen Komisyon Başkanı, hukukun üstünlüğünü korumanın Komisyonun “en asil” görevi olduğunu da hatırlattı.

Nadir toprak elementleri, üzerinde durulan bir diğer başlığı oluşturdu. Konuşmada metninde, nadir elementlerin yaklaşık olarak %90’ı ve lityumun %60’ı Çin’de işlendiği hatırlatılarak, bu elementlerin çıkarılma, işlenme, geri dönüşüm ve tedarik süreçlerini kapsayan stratejik projelerin AB açısından önemi vurgulandı.

Komisyon Başkanı tarafından yapılan konuşma, kritik ham maddelere ilişkin bir Avrupa düzenlemesinin de kısa süre içinde gerçekleştirileceğine dair bir mesaj içeriyor.

Avrupa Komisyonu, 14 Eylül 2022

Commission européenne, (14.09.2022) “Discours sur l’état de l’Union 2022 de la présidente von der Leyen”. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fr/SPEECH_22_5493

Derleyen: Prof. Dr. Armağan GÖZKAMAN

8. AB’DEN ULUSLARARASI DEMOKRASİ GÜNÜ AÇIKLAMASI

AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, 15 Eylül Uluslararası Demokrasi Günü vesilesi ile bir açıklamada bulundu. Son zamanlarda Avrupa’da dâhil olmak üzere dünyanın her yerinde demokrasinin tehlike ile karşı karşıya olduğuna dikkat çeken Yüksek Temsilci, AB ve vatandaşlarının demokrasiye olan bağlılığının ve inancının devam ettiğini belirtti. Özellikle Putin’in özgür, egemen ve demokratik ülke olan Ukrayna’yı işgalinin insan hakları, uluslararası hukuk ve demokratik değerlere yönelik de bir tehdit olduğuna işaret eden Yüksek Temsilci, demokrasi ve uluslararası hukuk çerçevesinde Rusya’ya karşılık verdiklerini sözlerine ekledi.

Avrupa Komisyonu, 15 Eylül 2022

European Commission, (15.09.2022) “International Day of Democracy: Joint Statement by the High Representative/Vice-President Josep Borrell and Vice-President Dubravka Šuica”. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_5545

Derleyen: Arş. Gör. Aykut KARAKUŞ

9. AB'DEN ETİYOPYA'DAKİ BARIŞ SÜRECİYLE İLGİLİ KARAMSAR AÇIKLAMA

Avrupa Dış Eylem Servisinden, Etiyopya'nın kuzeyindeki ayrılıkçı Tigray bölgesinin başkentine yapılan saldırıların barışa dair “zaten çok zayıf olan” umutları azalttığına dair açıklama geldi.

Mekele'ye yapılan iki farklı insansız hava aracı saldırısı sonucunda on kişinin hayatını kaybettiği, on dört kişinin de yaralandığı belirtiliyor.

Son dönemde gerçekleşen bombardımanlarla ilgili suçlamalara yanıt vermeyen Etiyopya hükümeti, sivillerin can kaybıyla ilgili olarak ayrılıkçı Tigray Halk Kurtuluş Cephesini suçluyor. Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Demeke Mekonnen, hükümetin Afrika Birliği liderliğindeki barış sürecine yönelik “taahhüdüne” aykırı davranmadığını belirterek, “Avrupa Birliği'nin çatışmayı barışçıl bir şekilde sona erdirmeyi amaçlayan çabaları destekleyeceğine” dair umudunu dile getirdi.

Etiyopya ve müttefiklerinin ayrılıkçı cepheyle 5 aydır sürdürdüğü ateşkes, Kuzey Etiyopya'da 24 Ağustos'ta savaşın yeniden başlaması nedeniyle sona erdi. Tigray'ın güneyinde, batısında ve kuzeyinde yaklaşık iki yıldır süren çatışmaların bilançosu net olarak bilinmiyor.

Africanews, 15 Eylül 2022

Africanews, (15.09.2022) “Ethiopie : l'Union Européenne s'inquiète du ‘très fragile espoir de paix’”. Erişim adresi: <https://fr.africanews.com/2022/09/15/ethiopie-lunion-europeenne-sinquiete-du-tres-fragile-espoir-de-paix/>

Derleyen: Prof. Dr. Armağan GÖZKAMAN

10. VON DER LEYEN'DAN “LİTYUM” AÇIKLAMASI

Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, Avrupa Birliği'nin ekolojik ve dijital geçiş süreciyle ilgili açıklamalarda bulundu. Avrupa Birliği'nin bu geçişler için ihtiyacı olan lityum ve diğer nadir elementlerin rezervlerinin oluşturulmasında oldukça geri kaldığını ifade eden von der Leyen; bu geri kalmışlığın çevre sorunlarına da yol açtığını belirtti. Lityum ve diğer nadir elementlerin zaman içerisinde petrol ve gazdan daha önemli olacağına dikkat çeken Avrupa Komisyonu Başkanı; Çin'in bu konuda Avrupa'dan yaklaşık 20 yıl ileride olduğunu vurguladı. Sürdürülebilir madenler konusunun bir sosyal sorumluluk olduğunu da sözlerine ekleyen Ursula von der Leyen; Avrupa Birliği'nin stratejik rezervler üzerinde çalıştığını kamuoyuyla paylaştı.

Radio Classique, 15 Eylül 2022

Laurie-Anne Toulemont, (15.09.2022) “Lithium, terres rares : L’Union Européenne se lance dans la course malgré les risques environnementaux”, Radio Classique. Erişim adresi: <https://www.radioclassique.fr/environnement/lithium-terres-rares-lunion-europeenne-se-lance-dans-la-course-malgre-les-risques-environnementaux/>

Derleyen: Arş. Gör. Melek Özlem AYAS

11. “ARTIK BİR DEMOKRASİ OLMAYAN” MACARİSTAN, AB YAPTIRIMLARINA MARUZ KALACAK

Avrupa Parlamentosu (AP), 15 Eylül 2022’de Macaristan’ın artık bir demokrasi olmadığına karar verdi. AP üyelerinin büyük çoğunluğu tarafından onaylanan bir rapora göre “melez rejim” olarak değerlendirilen Macaristan, ilerleyen aşamalarda milyarlarca avroluk AB fonlarından mahrum bırakılabilir.

Avrupa Komisyonu, 12 Eylül 2018’de Macaristan’a karşı Lizbon Antlaşması’nın 7. maddesini işletmişti. Bu madde, AB’nin temel değerlerini, insan onuruna saygıyı, demokrasiyi, eşitlik ve hukukun üstünlüğü ilkelerini ihlal eden üye devletlerin cezalandırılmasını öngörüyor. Macaristan’da özellikle basın özgürlüğünün kısıtlanması, azınlıkların ve göçmenlerin hor görülmesi, yargı bağımsızlığına yönelik saldırılar ve yolsuzluk eylemleri bu bağlamda göz önünde bulunduruldu.

AP, Viktor Orban liderliğindeki hükümetin uygulamalarına diğer AB üyelerinden gerekli tepkilerin gelmemiş olmasını da kınadı.

Avrupa Komisyonu, Nisan ayında -daha önce örneği görülmemiş şekilde- Macaristan’a yönelik Avrupa Birliği fonlarının dondurulacağını duyurmuştu.

La Croix, 16 Eylül 2022

Corentin Lesueur, (16.09.2022) “Union européenne : les laborieuses procédures de sanction contre la Hongrie”, La Croix. Erişim adresi: <https://www.la-croix.com/Monde/Union-europeenne-laborieuses-procedures-sanction-contre-Hongrie-2022-09-16-1201233547>

Derleyen: Prof. Dr. Armağan GÖZKAMAN

12. SIRBİSTAN’DA “EUROPRIDE” TARTIŞMASI

Sırbistan’ın başkenti Belgrad’ın Avrupa’da düzenlenen en büyük LGBTIQ+ organizasyonu olan “Europride” yürüyüşüne ev sahipliği ilk Balkan şehri olması tartışmalara sebep oldu. 17 Eylül Cumartesi gerçekleştirilmesi planlanan geçit töreni Sırbistan tarafından güvenlik endişeleri sebep gösterilerek iptal edilirken; Amerika Birleşik Devletleri ve birçok Avrupa Birliği üyesi ülke tarafından ortak bir açıklama yapıldı. Sırbistan’da bulunan Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Hırvatistan, Çekya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, İrlanda, İtalya, Japonya, Hollanda, Norveç, Portekiz, Slovenya, İspanya, İsviçre, Ukrayna, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri temsilcilikleri tarafından imzalanan açıklamada, Sırbistan’a ayrımcılığı önleme hususunda verdiği uluslararası taahhütler hatırlatılırken; Europride geçit töreninin güvenli, barışçıl ve yasal bir zeminde gerçekleşmesi için uygun bir çözüm bulunması çağrısı yapıldı.

ABD Belgrad Büyükelçiliği, 16 Eylül 2022

U.S. Embassy in Belgrade, (16.09.2022) “EUROPRIDE 2022: JOINT STATEMENT”. Erişim adresi: <https://rs.usembassy.gov/europride-2022-joint-statement/>

Derleyen: Arş. Gör. Melek Özlem AYAS

13. AB'DEN BASIN ÖZGÜRLÜĞÜNÜ DESTEKLEYEN YENİ BİR ADIM

Avrupa Komisyonu, medya bağımsızlığını koruma amaçlı bir tüzük teklifi sundu. Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi tarafından onaylandığı takdirde yürürlüğe girecek olan düzenleme, gazetecilere yönelik siyasi müdahaleleri engelleme amacını taşıyor. “Medya Özgürlüğü Yasası” olarak da adlandırılan teklif, ayrıca casus yazılımların yalnızca “adalet sisteminin kontrolü altında” kullanılmasını ve medya kuruluşlarının birleşmelerinde daha fazla şeffaflık sağlanmasını da öngörüyor.

Avrupa Komisyonunun iç pazardan sorumlu üyesi Thierry Breton, bu şeffaflığın gerekli olduğunu belirtirken “bilgi, diğer ürünlere benzemez” ifadesini kullandı.

Sınır Tanımayan Gazeteciler (Reporters sans Frontières) tarafından yapılan değerlendirmelerde, aralarında Macaristan, Polonya, Slovenya ve Yunanistan’ın da yer aldığı bazı AB üyesi devletlerin “gazetecilere karşı” yasal düzenlemeleri artırdığı hatırlatıldı. Sivil toplum kuruluşu; Hollanda, Malta, Slovakya ve Yunanistan gibi bazı üye ülkelerdeki gazeteci cinayetlerine de vurgu yaptı.

Tüzük teklifi, AB başkentlerinin güçlü muhalefetine maruz kalabilir. Avrupa’daki bazı yayın kuruluşları, bu teklifi “basına yönelik bir tehdit” olarak değerlendirdiler.

Euronews, 16 Eylül 2022

Euronews, (16.09.2022) “Défendre la liberté de la presse dans l’Union européenne”. Erişim adresi: <https://fr.euronews.com/my-europe/2022/09/16/defendre-la-liberte-de-la-presse-dans-lunion-europeenne>

Derleyen: Prof. Dr. Armağan GÖZKAMAN

14. BORRELL'DEN UKRAYNA YORUMU

AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, Le Journal du Dimanche gazetesi için bir yazı kaleme aldı. Rusya işgali karşısında karşı saldırıya geçen Ukrayna güçlerinin savaşı sona erdirmeye umudunu canlandırdığını dile getiren Yüksek Temsilci; savaşın temposunun artık Ukrayna kuvvetleri tarafından belirlendiğini ilan etti. Ukrayna’nın savaş meydanındaki başarısının Avrupa’nın tercihlerini doğruladığına dikkat çeken Borrell; Avrupa Birliği’nin Ukrayna’ya olan desteğini güçlendirmesi gerektiğini ifade etti. Yüksek Temsilci ayrıca, savaşın bu şartlar altında devam etmesi halinde gelecekte gerçekleşme ihtimali olan bir barışın şartları tartışılırken Ukraynalıların belirleyici bir rol oynayacağını da sözlerine ekledi.

Le Journal du Dimanche, 17 Eylül 2022

Josep Borrell, (17.09.2022) “Josep Borrell, haut représentant de l’Union européenne : « Pour bien finir la guerre en Ukraine »”, Le Journal du Dimanche. Erişim adresi: <https://www.lejdd.fr/International/tribune-josep-borrell-haut-representant-de-lunion-europeenne-pour-bien-finir-la-guerre-en-ukraine-4134784>

Derleyen: Arş. Gör. Melek Özlem AYAS

15. LIPAVSKY’DEN “SAVAŞ SUÇU” AÇIKLAMASI

AB Konseyi Dönem Başkanlığını yürüten Çekya Dışişleri Bakanı Jan Lipavsky’den devam eden Rusya-Ukrayna savaşına ilişkin bir açıklama geldi. Ukrayna’nın kuzeydoğusundaki bir bölgede toplu bir mezarın bulunmasının ardından bir açıklama yapan Bakan; bu mezarın sivillere yapılan işkenceleri kanıtladığını ifade ederek özel bir uluslararası mahkeme kurulması çağrısında bulundu. Sivil halkı hedef alan bu tür saldırıların tiksindirici olduğunu belirten Lipavsky; bütün savaş suçlarının cezalandırılması gerektiğini de sözlerine ekledi.

POLITICO, 18 Eylül 2022

Gian Volpicelli, (18.09.2022) “Calls for war-crimes tribunal grow over Russia’s actions in Izyum”, POLITICO. Erişim adresi: <https://www.politico.eu/article/czech-presidency-izyum-ukraine-mass-grave/>

Derleyen: Arş. Gör. Melek Özlem AYAS